Lietas Nr. A420336714
Lietas arhīva Nr. A42-03367-14/20

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

NORAKSTS
Lieta Nr.A420336714
(A03367-14/20)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2014.gada 18.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese M.Romanova,

piedaloties pieteicējas SIA „Mājīgi Mājokļi" pārstāvim /pers. A/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Mājīgi Mājokļi" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 30.jūnija lēmuma Nr.8.5/L-16766 grozīšanu, uzliekot pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam noteikt pareizu pieteicējas mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa zaudēšanas datumu – 2013.gada 1.janvāri.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – Dienests) Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja p.i., konstatējot, ka 2012.gada 4.ceturksnī pieteicēja SIA „Mājīgi Mājokļi" darbinieka ienākums no mikrouzņēmumu nodokļa maksājuma mikrouzņēmumā pārsniedz 500 Ls mēnesī, kas neatbilst Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta ceturtajā daļā noteiktajam, 2014.gada 9.maijā pieņēma lēmumu Nr.8.43.2/30162 par pieteicējas mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa zaudēšanu ar 2014.gada 1.janvāri, pamatojoties uz Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta astoto daļu.

[2] Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja Dienesta ģenerāldirektoram. Ar Dienesta ģenerāldirektores 2014.gada 30.jūnija lēmumu Nr.8.5/L-16766 (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts Dienesta Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja p.i. 2014.gada 9.maija lēmums Nr.8.43.2/30162. Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Pieteicēja 2013.gada 20.decembrī Dienestā iesniegusi 2012.gada 4.ceturkšņa mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijas precizējumu, kurā norādījusi, ka pieteicējas darbinieces /pers. C/ (šobrīd – /pers.C//) viena mēneša alga 2012.gada 4.ceturksnī bija 798,83 Ls, kas neatbilst Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta ceturtajā daļā noteiktajam.

Tādējādi pieteicēja nav izpildījusi Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta ceturtās daļas kritērijus, lai atbilstu mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusam.

[2.2] Ievērojot Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta astotajā daļā noteikto, tā kā pieteicēja 2012.gada 4.ceturkšņa mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijas precizējumu iesniegusi 2013.gada 20.decembrī, un Dienests pieteicējas neatbilstību mikrouzņēmuma kritērijiem par 2012.gadu konstatēja 2014.gadā, tad mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu pieteicēja var zaudēt tikai ar 2014.gada 1.janvāri, proti, ar nākamo taksācijas periodu pēc

mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijas precizējumu iesniegšanas.

[2.3] 2013.gadā līdzīgs tiesiskais regulējums nepastāvēja, tādējādi mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu ieguvušajām personām, 2013.gadā iesniedzot precizētu deklarāciju par iepriekšējo taksācijas periodu, kurā ticis konstatēts, ka darbinieka ienākumi pārsnieguši Mikrouzņēmumu nodokļa likumā noteiktos 500 Ls mēnesī, nebija pamata prezumēt, ka tās šā iemesla dēļ varētu zaudēt mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu.

Kopš 2014.gada 1.janvāra Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta 8.^{4} daļā ietverti noteikumi par sekām pēctaksācijas periodā, kas izriet no taksācijas periodā konstatētiem faktiem (mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs zaudē mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu pēctaksācijas periodā, ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs taksācijas periodā precizē kādu no iepriekšējo taksācijas periodu mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņa deklarācijām vai iesniedz mikrouzņēmumu nodokļa deklarāciju ar nokavējumu un tiek konstatēts, ka kādā no ceturkšņiem iepriekšējā taksācijas periodā, par kuru tiek veikti precizējumi vai iesniegta mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija ar nokavējumu, nav izpildīts šā likuma 1.panta 1.punkta „b" vai „c" apakšpunkta vai 2.panta ceturtās daļas nosacījums).

Tādējādi, ņemot vērā tiesiskās paļāvības principu un privātpersonas tiesību ievērošanas principu, nav pamata to piemērot attiecībā uz apstākļiem, kas radušies pirms šīs normas spēkā stāšanās, jo tas radītu nesamērīgu privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ierobežojumu. Līdz ar to pirmais taksācijas periods, uz kuru konkrētā tiesību norma attiecas, ir 2014.gads.

[3] Pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu par Lēmuma grozīšanu, norādot šādus argumentus.

[3.1] Kā konstatēts grāmatvedībā, pieteicējas darbinieces /pers.C// ienākumi 2012.gada oktobrī ir pārsnieguši Mikrouzņēmumu nodokļa likumā noteikto ierobežojumu 500 Ls mēnesī.

Lēmumā norādītais, ka mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu pieteicēja zaudē ar 2014.gada 1.janvāri, ir pretrunā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta astoto daļu. Konkrētajā situācijā mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statuss tiek zaudēts ar 2013.gada 1.janvāri, nevis 2014.gada 1.janvāri. /pers.C// ienākumi pārsniedza likumā noteiktos ierobežojumus 2012.gadā, tas nozīmē, ka pēctaksācijas periods ir 2013.gads.

[3.2] Sakarā ar izmaiņām Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.pantā, kas stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī, ir mainītas sekas likumā noteiktā ienākumu apmēra pārsnieguma gadījumā. Tātad likumā noteiktā ienākumu apmēra pārsnieguma gadījumiem, kas notikuši pēc 2014.gada 1.janvāra, mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa zaudēšana ar nākamo taksācijas periodu ir padarīta atkarīga no tā taksācijas perioda, kurā veikta nodokļa ceturkšņa deklarācijas precizēšana. Bet likumā noteiktā ienākumu apmēra pārsnieguma gadījumiem, kas notikuši pirms 2014.gada 1.janvāra, šī statusa zaudēšana ar nākamo taksācijas periodu ir joprojām atkarīga vienīgi no tā taksācijas perioda, kurā pārsniegts likumā noteiktais ienākumu apmērs, un nav atkarīga ne no deklarācijas precizēšanas perioda, ne no pārsnieguma konstatēšanas perioda.

[3.3] Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.pants redakcijā, kas bija spēkā līdz 2014.gada 1.janvārim, paredz konkrētas sekas, proti, ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs neizpilda kādu no (..) nosacījumiem, tas zaudē mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu ar nākamo taksācijas periodu. Ar izmaiņām 4.pantā, kas stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī, veiktā statusa zaudēšanas ar nākamo taksācijas periodu papildus sasaistīšana ar deklarācijas precizējumu iesniegšanas periodu nenozīmē jauna regulējuma radīšanu nepastāvoša regulējuma vietā, bet iepriekšējā regulējuma grozījumu.

Mikrouzņēmuma nodokļa likuma 4.panta 8.^{4} daļu, kas stājās spēkā no 2014.gada 1.janvāra, nav pamata piemērot apstākļiem, kas radušies pirms šīs normas spēkā stāšanās, proti, 2012.gadā. Lēmums, kurā tiesību normai tiek piešķirts atpakaļejošs spēks, rada pieteicējas tiesību un tiesisko interešu aizskārumu.

[4] Dienests tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos pieteikumu uzskata par nepamatotu, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata.

Tiesas sēdē Dienesta pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] No lietas materiāliem izriet, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicēja neatbilst mikrouzņēmuma kritērijiem, jo tās darbinieka ienākums pārsniedza 500 Ls 2012.gada 4.ceturksnī, Lēmums pamatots ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta astoto daļu, un ka šī likuma 4.panta 8.^{4} daļa konkrētajā gadījumā nav piemērojama, ņemot vērā, ka tā stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī.

Lietā pastāv strīds par brīdi, no kura pieteicēja zaudēja mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu, un vai mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa zaudēšana ir atkarīga no deklarācijas precizēšanas iesniegšanas brīža un no tā brīža, kad Dienests konstatē mikrouzņēmumu nodokļu maksātāja neatbilstību mikrouzņēmuma kritērijiem.

[8] Saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta astoto daļu, ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs neizpilda kādu no šā likuma 1.panta 1.punkta vai 2.panta otrās, trešās vai ceturtās daļas nosacījumiem, tas zaudē mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu ar nākamo taksācijas periodu.

Minētais likums līdz 2014.gada 1.janvārim *expressis verbis* jeb tiešā tekstā nenoteica, no kura brīža mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs zaudē statusu, ja tas iesniedz Dienestam precizētu deklarāciju nākamajos taksācijas periodos un no šī precizējuma izriet, ka jau iepriekšējos taksācijas periodos tas neatbilda Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta ceturtajā daļā noteiktajam.

No likumprojekta anotācijas izriet, ka Mikrouzņēmumu nodokļa likuma mērķis bija administratīvā sloga samazināšana un vienkāršota uzņēmumu ienākuma nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu noteikšanas kārtība mazajiem uzņēmumiem ekonomiskās situācijas pasliktināšanās periodā, lai bez darba palikušo iedzīvotāju alternatīvā nodarbošanās varētu būt uzņēmējdarbības uzsākšana *(skat. http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/DAB0D0AA10D0926EC22576FF00488DF4?OpenDocument#b)*.

No Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 2.panta pirmās daļas izriet, ka mikrouzņēmums ir tiesīgs izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli, ja ievēroti šajā likumā noteiktie ierobežojumi.

Tātad mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statuss dod nodokļu maksātājiem priekšrocības, un mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšana ir nodokļu maksātāja tiesības. Ja tas nevēlas šo statusu saglabāt, tam saskaņā ar minētā likuma 4.panta septīto daļu ir tiesības mainīt izraudzīto mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu un kļūt attiecīgi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju vai uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāju ne

agrāk kā pirms attiecīgā taksācijas perioda beigām.

Saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 3.panta trešo daļu mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, kuram ar nākamo taksācijas periodu šis nodokļa maksātāja statuss beigsies, par to rakstveidā informē mikrouzņēmuma darbiniekus *(redakcijā, kas bija spēkā līdz 2014.gada 1.janvārim)*. Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 7.panta piektā daļa nosaka, ka mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijas precizējums nemaina valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu apmēru un sadalījumu pa mikrouzņēmuma darbiniekiem par to periodu, par kuru mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijas precizējums tiek iesniegts.

Minētās normas liecina par to, ka mikrouzņēmumu nodokļa regulējums tiek vērsts uz tiesisko stabilitāti un prognozējamību attiecībā uz mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa izbeigšanos. Gadījumā, ja pēc deklarācijas precizēšanas iesniegšanas nākamajā taksācijas periodā šis statuss izbeigtos ar atpakaļejošo spēku attiecībā uz iepriekšējo taksācijas periodu, nedz darbinieki, nedz Dienests nevarētu paredzēt un prognozēt, kad mainīsies mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statuss attiecīgajam nodokļu maksātājam.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšana ir nodokļu maksātāja tiesības, no kurām nodokļu maksātājs var atteikties, tiesa secina, ka mikrouzņēmuma nodokļa maksātāja statusa zaudēšana arī pirms 2014.gada 1.janvāra bija atkarīga no deklarācijas precizēšanas brīža un no tā brīža, kad Dienests konstatē mikrouzņēmumu nodokļu maksātāja neatbilstību mikrouzņēmuma kritērijiem. Savukārt jaunā Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 4.panta $8.^4$ daļā ietvertā norma tikai precizē šo jau iepriekš pastāvošo regulējumu.

[9] Ņemot vērā minēto, pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Mājīgi Mājokļi" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 30.jūnija lēmuma Nr.8.5/L-16766 grozīšanu, uzliekot pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam noteikt pareizu pieteicējas mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa zaudēšanas datumu – 2013.gada 1.janvāri.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* M.Romanova

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese M.Romanova
Rīgā 2014.gada 18.decembrī